

Til Børne- og Undervisningsudvalget

Filosofi som obligatorisk fag i gymnasiet

I knap et års tid har en lille aktionsgruppe med relationer til Filosofilærerforeningen for gymnasiet og HF arbejdet for at fremme et forslag om at justere bekendtgørelsen for stx, så eleverne fremtidigt skal vælge to af de tre fag filosofi, oldtidskundskab og religion. (I dag er oldtidskundskab og religion obligatoriske, mens filosofi er et valgfag).

Vi ønsker i den anledning foretræde for Børne – og Undervisningsudvalget, så vi kan præsentere vores forslag.

Med sådan en justering bringer man strukturelt de klassiske, humanistiske fag i samklang med gymnasiets øvrige faglige hovedområder, hvor eleverne i dag har et eller flere obligatoriske valg. I dag er det sådan, at eleverne skal vælge minimum ét 2. fremmedsprog blandt en række, ét kunstnerisk fag blandt en række og to obligatoriske naturvidenskabelige c-fag ud af fire mulige. Ved at indføre den samme model for de klassiske, humanistiske dannelsesfag sideordner man altså hovedområderne og giver eleverne mere valgfrihed. Og hvad der for os at se er vigtigere, så vil flere elever møde filosofi som fag.

Filosofi spiller en afgørende rolle i vores moderne samfund, især på grund af filosofis bidrag til etik, som bliver stadigt mere væsentlig i takt med samfundets udvikling. Etik er i dag indeholdt i faget religion, men vi mener, at etik i et moderne samfund eksisterer i egen ret, uafhængigt af et religiøst perspektiv. Der er tre primære grunde til, at filosofi er vigtig i forhold til etiske problematikker.

1. **Teknologietik:** I takt med at teknologien udvikler sig med hastige skridt, opstår der nye etiske dilemmaer, der kræver dybdegående overvejelser og som ikke har noget med religion af gøre umiddelbart. Kunstig befrugtning og genmanipulation, genmodificering af fødevarer bare for at tage et par eksempler, hjernedøds-kriterium, aktiv dødshjælp, organ-donation er andre vigtige spørgsmål, som filosofi kan være med til at behandle i undervisningen og diskutere ud fra forskellige perspektiver. Filosofien hjælper os med at navigere i disse komplekse spørgsmål ved at tilbyde rammer for at forstå og vurdere de etiske implikationer af teknologisk innovation og anvendelse. Dette er essentielt for at sikre, at teknologien tjener menneskeheden bedst interesser uden at kompromittere vores moralske og etiske værdier.
2. **Klimaetik:** Med klimaforandringerne truende over os er behovet for at handle etisk i forhold til miljøet blevet presserende. Filosofien udstyrer os med den nødvendige dannelse og de værktøjer, vi har brug for til at overveje vores forhold til naturen og vores ansvar over for både nuværende og fremtidige generationer. Ved at integrere etik i vores tilgang til klimaændringer kan vi træffe mere informerede og bæredygtige valg. Filosofi lever således i sig selv op til dannelsesparagraffen i gymnasiebekendtgørelsen: "Eleverne skal derfor lære at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden, herunder medmennesker, natur, miljø, klima og samfund, samt til deres udvikling". Gøres filosofi obligatorisk understreger dette paragraffens betydning.
3. **Omsorgsetik:** I en verden, hvor omsorgsroller og sociale dynamikker konstant udvikler sig, giver filosofien indsigt i betydningen af omsorg, menneskelig værdighed og relationer. Omsorgsetik fremhæver vigtigheden af mellemmenneskelige relationer og det ansvar, vi

har over for hinanden, hvilket er særligt relevant i diskussioner om social retfærdighed, sundhedspleje og uddannelse.

Samlet set tilbyder filosofi en uundværlig ramme for at adressere disse centrale etiske udfordringer i vores moderne samfund. Samtidig tilgodeser filosofi ændringen i bekendtgørelsen i 2023, hvor dannelse også inddrager bevidsthed om miljø og klima.

Ved at fremme en dybere forståelse af etik i forskellige kontekster hjælper filosofien os med at navigere i den komplekse verden vi lever i, med en mere informeret og bevidst tilgang til de valg, vi træffer professionelt, personligt og på samfundsplan.

En særlig grund til filosofiens vigtighed er også **Videnskabsteori**: Der er intet fag i gymnasiet, der tager sig af undervisningen i videnskabsteori. Dette problem bliver særligt tydeligt i forbindelse med forberedelsen og forsvaret af den Studieretningsprojekt (SRP), hvor eleverne direkte er påkrævet at inddrage videnskabsteoretiske overvejelser i deres fremlæggelse. Uden en solid forståelse af filosofiske principper for videnskabsteori kan det blive en udfordring at opfylde disse høje akademiske krav effektivt og videnskabsteori hører naturligt hjemme i filosofi.

Særligt skal det fremhæves at filosofiske refleksioner er forberedelse til fremtidige udfordringer: I en verden, der konstant ændrer sig, og hvor fremtidige generationer vil stå over for uforudsete etiske, teknologiske, og miljømæssige udfordringer tilbyder filosofi de værktøjer, der er nødvendige for at tænke fremad og udvikle bæredygtige løsninger.

Udvikling af kritisk tænkning: Filosofi træner elever i at tænke kritisk og analytisk. Det lærer dem at stille spørgsmålstejn ved antagelser, argumentere rationelt, og evaluere argumenter kritisk. Disse færdigheder er afgørende for akademisk succes og for at navigere i komplekse beslutningssituationer i både personlige og professionelle sammenhænge.

Fremme af logisk ræsonnement: Filosofi bidrager til at udvikle skarp logisk ræsonnementsevne. Ved at analysere filosofiske argumenter lærer eleverne at opbygge sammenhængende argumenter og identificere logiske fejlslutninger. Denne evne er uvurderlig på tværs af alle fagområder og i dagligdags problemløsning.

Fremme af demokratiske værdier: Filosofi understøtter forståelsen og værdsættelsen af demokratiske principper som frihed, retfærdighed og lighed. Ved at diskutere disse ideer lærer eleverne vigtigheden af aktivt medborgerskab og den rolle, kritisk tænkning spiller i opretholdelsen af et sundt demokrati.

Nærmere information om filosofi som valgfag findes under læreplaner:

<https://www.uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/fag-og-laereplaner/laereplaner-2017/valgfag-laereplaner-2017>

På vegne af aktionsgruppen for filosofi,
næstformand i filosofilærerforeningen

Palle Veje Rasmussen, gymnasielærer i filosofi og matematik. Ansat på Ingrid Jespersens
Gymnasium
Tlf 31221645